Ungdomsparlamentets verksamhet 2017—2018: rapport

NUORTEN PARLAMENTTI
UNGDOMSPARLAMENTET

Innehåll

Inledning

Koordinering av verksamheten vid Ungdomsparlamentet

Verksamheten 2017

Evenemang för klubbmedlemmar 14.3.2017
Evenemang för klubbmedlemmar 3.10.2017
Evenemang för klubbmedlemmar 12.12.2017
Klubbverksamhetens utvecklingsverkstad 8.6.2017
Stimulansmaterial 2017

Verksamheten 2018

Ungdomsparlamentets plenum 23·3·2018
- Förberedelser för Ungdomsparlamentets plenidag
- Plenidag
- Frågor till plenum
Evenemang för klubbmedlemmar 6.11.2018
Stimulansmaterial 2018
- Mokkeja yhteiskunnallisella otteella
- Utskottssimulering

Sociala medier

Utvärdering av Ungdomsparlamentet

Tankar om klubbverksamheten

Summary

BILAGA 1 Skolor som deltog i Ungdomsparlamentet 2018 efter valkrets
BILAGA 2 Program för Ungdomsparlamentets plenidag 2018

Inledning

Ungdomsparlamentet är avsett för elever i årskurs 7–9. Syftet med verksamheten är att locka skoleleverna att deltaga och påverka i frågor som är viktiga för unga människor. Verksamheten har funnits sedan 1998.

Verksamheten genomförs i samarbete mellan riksdagen och Utvecklingscentralen Lärorik. Största delen av aktiviteterna kring Ungdomsparlamentet bedrivs av skolornas parlamentsklubbar i årskurserna 7–9. Höjdpunkten är Ungdomsparlamentets plenum som ordnas i riksdagen vartannat år i form av en muntlig frågestund. Dessutom ordnas klubbevenemang kring aktuella samhällsfrågor och produceras material till stöd för verksamheten.

Denna rapport redogör för det som försiggick inom Ungdomsparlamentet åren 2017 och 2018. Rapporten beskriver i huvuddrag Ungdomsparlamentets plenidag våren 2018 och andra evenemang, händelser och aktiviteter. I rapporten ingår också en sammanfattning av de muntliga frågorna i plenum och en utvärdering av verksamheten kring Ungdomsparlamentet. Det rikliga bildmaterialet vittnar om lyckade evenemang.

Koordinering av verksamheten vid Ungdomsparlamentet

Verksamheten planeras och koordineras i samarbete mellan riksdagen och Utvecklingscentralen Lärorik. Om arbetsfördelningen och ansvaret avtalas separat. Utöver arbetsgruppen för Ungdomsparlamentet kan olika verkstäder sammankallas för utvecklingsprojekt.

De främsta verksamhetsformerna är skolornas parlamentsklubbar för elever i årskurs 8 och 9, klubbverksamhet, andra evenemang av varierande slag och Ungdomsparlamentets plenum som ordnas vartannat år.

Arbetsgruppen för Ungdomsparlamentet 2017-2018:

förste informationsspecialist Kristiina Hakala, Riksdagsbiblioteket, ordförande

specialsakkunnig Tiina Karhuvirta, Utvecklingscentralen Lärorik, sekreterare

forskare Joni Krekola, Riksdagsbiblioteket, medlem

informatör Lotta Myllymäki, riksdagsinformationen, medlem

informationssekreterare Tomi Asikainen, riksdagsinformationen, medlem, till och med 31.12.2017

informationssekreterare Aila Varis, riksdagsinformationen, medlem från och med 24.1.2018

verksamhetsledare Minna Riikka Järvinen, Utvecklingscentralen Lärorik, medlem

Verksamheten 2017

Evenemang för klubbmedlemmar 14.3.2017

Ungdomsparlamentets evenemang för klubbmedlemmar ordnades i Lilla parlamentet i riksdagen den 14 mars 2017 som ett led i programmet för jubileumsåret Finland 100. Evenemanget var öppet för alla i årskurserna 7–9 och besöktes av ett femtiotal elever från nästan tjugo skolor.

Mål och tema var att höra de unga om deras möjligheter till medinflytande i skolorna, bland annat hur olika verksamheter medger delaktighet, vems röst som hörs i skolan och hur stort genomslag verksamheten får. Samtidigt utvecklades idéer om modeller för samarbete mellan skolor, elevkårer, ungdomsparlamentsklubbar och kommunernas ungdomsfullmäktige, och ungdomarna gavs möjligheter att utveckla klubbverksamheten inom Ungdomsparlamentet. Ett mål var också att utveckla konkreta verksamhetsmodeller för demokratifostran i årskurserna 7–9. Samarbete bedrevs med Förbundet för Finlands Ungdomsråd. I evenemanget deltog tjänstemän vid undervisnings- och kulturministeriet och justitieministeriet och representanter för organisationer i rollen som sakkunniga.

Evenemanget öppnades av riksdagens talman Maria Lohela och avslutades av kulturutskottets vice ordförande Sanna Lauslahti.

I grupparbeten formulerade de unga sina egna synpunkter på välfungerande sätt att utöva inflytande. Tillvägagångssätten fokuserade på traditionella kanaler såsom elevkårsverksamhet. Grupperna tog upp att elevkåren regelbundet bör ordna utfrågningar om förbättringsobjekt och kartlägga elevernas idéer. Som mycket viktigt framhölls det att förbättringar och förslag slutförs, vilket kom fram vid sidan om i flera gruppers arbeten. Arbetena lyfte fram betydelsen av att få information om olika sätt att påverka, bland annat hur man upprättar ett initiativ och vikten av en vänlig attityd för att få ärenden att gå vidare.

Lärarna diskuterade behovet av material i samband med demokratifostran och blev informerade om verksamhetsformen Ledamöter på turné, där riksdagsveteraner reser runt och träffar folk. Vid evenemanget framkastades också idéer för en Utskottssimulering för parlamentsklubbarna.

De unga upplever det som viktigt att ha riksdagsledamöter på plats, och därför var deltagarna besvikna över att så få ledamöter ställde upp. Endast en ledamot stannade kvar för att följa gruppernas arbete.

Till innehåll

Evenemang för klubbmedlemmar 3.10.2017

Höstens evenemang för klubbmedlemmar ordnades den 3 oktober 2017 i samarbete med Päivälehtimuseet. I evenemanget deltog ett trettiotal elever från nio skolor.

Syftet var att ta reda på vilka samhällsteman som är av betydelse för de unga. För att nå dit diskuterade man vad som intresserar eller bekymrar de unga, vad ungdomarna vill säga sin åsikt om, vad de vill påverka nu, vad de tror sig vilja påverka de kommande tio åren, vad det talas om i skolan, vad det borde talas om och vad man borde lära sig och vilka färdigheter som behövs i framtiden och i arbetslivet.

Ungdomarna bildade grupper som roterade mellan självstyrande arbetsställen. Uppgifterna på arbetsställena utnyttjade innovativt och kreativt museets samlingar och utställningar. Arbetsställena ville få ungdomarna att begrunda samhället i ett brett perspektiv, både det förflutna och framtiden. Deltagarna diskuterade olika värderingar till exempel genom att intervjua miniatyrstatyer gjorda efter Kari Suomalainens tecknade figurer, undersökte kopplingar mellan demokrati och yttrandefrihet, studerade hur världen såg ut för de som var unga för 60 år sedan genom att läsa historiska nyheter och debatterade bild, censur och löpsedlar. Arbetsställena pejlade också de ungas tankar kring hur informationsförmedlingen har förändrats och vilka nätverk tidningarna hade innan internet fanns.

Kommentarer efterfrågades ur tre synvinklar, (uppgifter, framgångar, ordet fritt) med tre ord. Gruppdeltagarna tyckte att grupparbetet var trevligt och roligt. Det uppstod en naturlig gruppkänsla, och debatten, synvinklarna och närvaron uppskattades. Dagen var annorlunda, lärorik och det gick bra att ge uttryck för egna åsikter.

Det kändes lyckat att alla deltog; kommunikationen var livlig och i vissa grupper uppstod det debatt och det fanns utrymme för åsiktsyttringar. Alla trivdes och alla fick sina röster hörda. De postrar som gjordes i sammanhanget var lyckade, tyckte deltagarna. Grupparbetet gav nya tankar och att rita upp en tankekarta var trevligt. En deltagare menade att "i dag tycker jag ni lyckades bra med att skapa gruppkänsla, det var trevligt att träffa andra likasinnade unga. Uppgifterna var alltför lätta, men annars var allt bra!"

Vid evenemanget för lärare utbyttes tankar om mångvetenskapliga lärområden i överensstämmelse med läroplanen och om deras koppling till samhällsteman.

Evenemang för klubbmedlemmar 12.12.2017

Inom ramen för Ungdomsparlamentet ordnades 2017 ytterligare ett evenemang, som försiggick på Läroriks kontor den 12 december 2017. I evenemanget deltog nästan tjugo elever från fyra skolor.

Dagens syfte var att på grundval av de teman och postrar som utarbetades i oktober fortsätta att bearbeta mångvetenskapliga samhällsrelaterade lärområden. Arbetet gjordes i självstyrande grupper som utgick från ett basmaterial och avancerade steg för steg. Arbetssätten hade utvecklats utifrån kreativa metoder. Som material användes spelbrädet Act now, som riktade in gruppernas tankar på samhällsrelaterade teman. Under arbetets gång var målet att skapa 2–3 inspirerande studieteman och bearbeta dem vidare.

Lärarna fokuserade på att utveckla redan genomförda MOK-teman genom att berika sitt tänkande med hjälp av Sitras megatrendkort.

> *MOK står för ett mångvenskapliga lärområde som följer grunderna för läroplanen för grundläggande utbildning (2014). Det är ett studieblock som består av flera olika läroämnen och pågår i längre perioder. Eleverna medverkar i planeringen av lärområdet och innehållet ska vara lokalt, aktuellt och samhälleligt relevant och intressant för eleverna.*

Arbetet upplevdes som meningsfullt och de unga värdesatte i synnerhet att deras tidigare arbetsresultat låg till grunden för fortsatt utveckling. En deltagare kommenterade att det nog produceras postrar om olika teman, men ingen vet vad som händer med dem.

Deltagarnas material sammanställdes och utgavs i häftet Mokkeja yhteiskunnallisella otteella Mokki 2.

Klubbverksamhetens utvecklingsverkstad 8.6.2017

Utvecklingen av Ungdomsparlamentet och undervisningen i samhällsorienterade ämnen diskuterades på Läroriks kontor den 8 juni 2017 tillsammans med fyra lärare. Tema var genomförandet av Utskottssimuleringen, som det tidigare hade framställts idéer om. Under dagen aktualiserades behovet av att testa hur elever kan delta i att utveckla undervisningen i skolan, och särskilt i planeringen av mångvetenskapliga läroområden i enlighet med läroplanen. Verkstaden tog fram idéer för ett pilotförsök, som skulle genomföras hösten 2017 som ett led i Ungdomsparlamentets verksamhet för klubbmedlemmar i oktober och december.

Stimulansmaterial 2017

Kannattaisiko vaikuttaa? - Ett idépaket för de ungas parlamentsklubbar innehåller material för att genomföra en parlaments- och påverkansklubb. Uppgifterna förbereder eleverna för Ungdomsparlamentets plenidag men kan också utnyttjas fristående eller bearbetas för att passa ihop med undervisningen. Författare är Niika Malm och Tiina Karhuvirta, ISBN 27978-952-5853-55-1 (pdf).

Verksamheten 2018

Ungdomsparlamentets plenum 23.3.2018

Förberedelser för Ungdomsparlamentets plenidag

Riksdagens talmanskonferens beslutade den 3 maj 2017 att Ungdomsparlamentets plenidag 2018 skulle hållas den 23 mars 2018. Ett inbjudningsbrev av riksdagens talman skickades i augusti 2017 till alla högstadieskolor i Finland inklusive Åland.

Arbetsgruppen för Ungdomsparlamentets planerade innehållet i plenidagens evenemang. I genomförandet medverkade från riksdagens sida också utrednings- och informationsavdelningen, centralkansliet, riksdagsgrupperna, säkerhetsenheten och mötes- och expeditionstjänsten.

Arbetsgruppen fattade beslut om fördelningen av ledamotsplatser i början av december 2017. Anmälningar kom denna gång från 154 skolor, vilket är det största antalet någonsin. Det stora intresset beror sannolikt på tre förändringar: Våra informationsinsatser i några passiva valkretsar gav resultat. Dessutom ordnades evenemanget åter i Riksdagshuset efter renoveringen. Och den här gången kunde elevledamöterna utlovas ersättning för resekostnader redan när anmälningstiden började.

Varje skola fick först en elevledamotsplats. Efter det lottade arbetsgruppen valkretsvis ut de skolor som också fick en andra ledamotsplats.

Med informationen om ledamotsplatser fick skolorna ett första större infopaket med råd om hur de kan förbereda sig för plenidagen.
Det sista paketet med anvisningar och information fick skolorna två veckor före plenidagen. I februari-mars skickades det ut mer info och påminnelser om förberedelserna.

Plenidag

Ungdomsparlamentets plenum sammanträdde i Riksdagshuset fredagen den 23 mars 2018 klockan 12.00. I plenidagen deltog utöver 198 elevledamöter, 138 journalistelever och 145 lärare från 146 högstadieskolor runtom i landet (bilaga 1).

Plenum genomfördes i form av en muntlig frågestund. Elevledamöterna hade valts av skolornas parlamentsklubbar och de satt på riksdagsledamöternas platser. Plenumet leddes av talman Paula Risikko. Regeringen representerades av 11 ministrar som besvarade de ungas frågor. På riksdagshusets läktare satt journalistelever och lärare från de deltagande skolorna, och dessutom ett antal inbjudna gäster. Plenisessionen spelades in och kan ses på nätet.

Deltagare efter valkrets

Valkrets	Klubbar	Elevledamöter	Journalistelever	Klubbledare	Riksdagsledamöter
Helsingfors	12	15	12	11	22
Nyland	39	45	37	39	35
Egentliga Finland	10	14	9	10	17
Satakunta	11	15	11	11	8
Landskapet Åland	0	0	0	0	1
Tavastland	11	15	11	11	14
Birkaland	10	14	8	10	19
Sydöstra Finland	10	14	10	10	17
Savolax-Karelen	8	13	8	8	16
Vasa	13	19	13	13	16
Mellersta Finland	8	13	7	8	10
Uleåborg	12	18	10	12	18
Lappland	2	4	2	2	7
Sammanlagt	146	199	138	145	200

De frågor som hade skickats in för plenum representerade ett brett spektrum av högaktuella teman som är angelägna för ungdomar. Av de 41 frågor som valts ut till dagordningen hann 28 behandlas. Tre voteringar genomfördes.

Först voterade Ungdomsparlamentet om huruvida kollektivtrafiken borde bli avgiftsfri. Rösterna föll jämnt: för fortsatt avgiftsbelagd kollektivtrafik röstade 97 och för avgiftsfrihet likaså 97 ledamöter. Nästa votering gällde om åldersgränsen för bilkörkort borde sänkas till 16 år. För nuvarande 18 års åldersgräns röstade 106 ledamöter. En sänkning av körkortsåldern till 16 år stöddes av 90 ledamöter. Den tredje voteringen gällde om eutanasi borde tillåtas eller förbli förbjudet i Finland. För förbud röstade 53 och för tillåtande 123 ledamöter.

Tematiken i frågorna till plenum tas närmare upp i kapitlet Frågor till plenum.

Efter plenum samlades alla deltagare till en mottagning i Rikssalen. Värd för mottagningen var talmannen. Både under mottagningen och efteråt hade de unga möjligheten att träffa ministrar och riksdagsledamöter.

Elevledamöterna voterar

Elevledamöterna kommer till talmannens mottagning och tas emot av talman Paula Risikko och generalsekreterare Maija-Leena Paavola

Under förmiddagen samlades elevledamöterna i utskotten, journalisteleverna till evenemanget Politiker nonstop och lärarna till ett eget evenemang. Elevledamöterna fördelades på sju utskott: stora utskottet, lagutskottet, kommunikationsutskottet, kulturutskottet, social- och hälsovårdsutskottet, framtidsutskottet och miljöutskottet. Ungdomarna fick information om utskottens uppgifter och roll i riksdagsarbetet. Det viktigaste utbytet av utskottsträffarna var de ungas frågor och diskussioner med de närvarande riksdagsledamöterna. Med undantag för ett utskott leddes mötena av utskottsordföranden. Närvarande var också andra utskottsmedlemmar. I stora utskottet hördes Europa-, kultur- och idrottsminister Sampo Terho.

Stora utskottet sammanträder, minister Sampo Terho utfrågas

Direktsändning från Ungdomsparlamentet

Journalistelevernas uppgift är att spela in, fotografera och rapportera om dagens händelser. Journalisteleverna samlades också under förmiddagen till evenemanget Politiker nonstop, där de hade möjlighet att utfråga riksdagsledamöter. På grund av det stora antalet deltagare ordnades två separata evenemang. På så sätt blev det tid för fler frågor (totalt 31). De ungas frågor besvarades av sammanlagt nio riksdagsledamöter från alla riksdagsgrupper. Ämnena för frågorna varierade från riksdagsledamöternas utbildningsbakgrund till Finlands relationer med de övriga europeiska länderna.

Det frågades mycket under Politiker nonstop...

...och ledamöterna svarade

Samtidigt med Politiker nonstop ordnades separat en frågestund med talmannen, där fyra journalistelever ställde frågor direkt till talman Paula Risikko. Frågestunden hölls i talmannens rum. Den togs upp på video och kan ses på webbplatsen Ungdomens riksdag.

Evenemanget för lärare bjöd på tre infoinslag. I den första delen presenterades den nya tjänsten Parlamentrundan: Ledamöter på turné – erfarenheter av demokrati. Över sjuttio tidigare riksdagsledamöter från olika delar av landet är villiga att besöka skolorna och på så vis delta i demokratifostran.

I det andra infoinslaget presenterades en annan ny tjänst, nämligen Utskottssimuleringen Valiokuntasimulaatio (på finska). Det är en aktiv simulationsmodell som överskrider läroämnesgränserna. Eleverna får öva sig i att jobba som riksdagsledamöter i utskott och plenum.

I det tredje infoinslaget presenterades innehållet på webbplatsen Ungdomens riksdag med material för lärarnas arbete och bland annat ett material med titeln Så här stiftas lagar i Finland.

Ungdomsparlamentets plenum kunde följas på teve och på nätet, och inspelningen av plenum finns på riksdagens webbplats. Kommunikation på sociala medier var starkt framme och det publicerades också många nyheter om plenidagen. Dessutom rapporterade redaktionen Nuorten Ääni och Hygezine från Hyvinge om plenidagens händelser.

Frågor till plenum

Medlemmarna i Ungdomsparlamentets parlamentsklubbar skickade sammanlagt 159 frågor. Deadline var den 29 januari 2018. Totalt kom det in 167 frågor.

Frågorna fördelades tematiskt till ministrarna. Frågor som kom in för sent hann inte med i förhandsröstningen.

Tematisk fördelning av frågorna mellan ministrarna:

Statsministern	8
Utrikesministern	4
Finansministern	7
Inrikesministern	6
Näringsministern	3
Arbetsministern	6
Social- och hälsovårdsministern	1
Familje- och omsorgsministern	23
Kommun- och reformministern	1
Kommunikationsministern	12
Utrikeshandels- och utvecklingsministern	0
Justitieministern	6
Försvarsministern	6
Undervisningsministern	58
Europa-, kultur- och idrottsministern	4
Jord- och skogsbruksministern	1
Bostad-, energi- och miljöministern	13
Totalt	159

Fördelning av alla inlämnade frågor efter valkrets:

Valkrets	Frågor	Elevledamöter	Klubbar	Dagordning	Ställdes
Helsingfors	10	15	12	2	2
Nylands	39	45	39	7	5
Egentliga Finland	8	14	10	4	3
Satakunta	14	15	11	4	1
Landskapet Åland	0	0	0	0	0
Tavastland	16	15	11	4	4
Birkaland	10	14	10	3	2
Sydöstra Finland	10	14	10	2	1
Savolax-Karelen	11	13	8	4	3
Vasa	20	19	13	3	2
Mellersta Finland	11	13	8	4	2
Uleåborg	16	18	12	3	2
Lappland	2	4	2	1	1
Sammanlagt	167	199	146	41	28

Omröstning om muntliga frågor till dagordningen

Varje elevledamot kunde i förväg skicka in ett förslag till fråga. Sedan ordnades det en omröstning på webben om frågor som kommit in inom utsatt tid. Omröstningen var öppen för alla, så utöver medlemmar i parlamentsklubbarna kunde också andra delta. De som deltog fick välja ut de tio viktigaste frågorna till dagordningen för Ungdomsparlamentets plenum. Röstningstiden var 5 till 18 februari 2018. I omröstningen deltog sammanlagt 1 491 personer.

Ungefär hälften av frågorna på dagordningen valdes utifrån omröstningsresultatet. De övriga frågorna valdes i riksdagen så att det fanns minst en fråga från varje representerad valkrets och frågorna motsvarade de närvarande ministrarnas ansvarsområden. I valet av frågor beaktades jämställdhetsaspekten och bägge nationalspråken.

Till dagordningen för Ungdomsparlamentets plenum valdes sammanlagt 41 frågor. De ställdes i den ordning som riksdagens talman bestämde. Den här gången hann elevledamöterna med 28 frågor.

Frågornas 20 i topp och röstetal:

Plats	Fråga	Röstetal
1	Finlands beredskap för ett kärnvapenkrig	171
2	Diskriminering av utlänningar	154
3	Tvångssterilisering av transkönade personer	150
4	Legalisering av aktiv eutanasi	148
5	Identifiering av psykiska problem hos ungdomar	140
6	Legalisering av eutanasi	135
7	Kollektivtrafiken ska vara gratis	133
7	Beredskap för att bekämpa terrorism	133
9	Regeringens nedskärningar	127
10	Elevernas nivåskillnader	122
11	Fördelning av kostnaderna för utbildningen på andra stadiet	117
12	Betydelsen av vallöften	110
13	Underlättande av sysselsättningen bland unga	107
14	Bilar för minderåriga	106
15	Läkarbristen på hälsovårdscentralerna	105
16	Körkortspriserna	104
17	Samarbete inom EU för att hjälpa allvarligt sjuka barn	97
17	Nedskärningarna i studiestödet	97
19	Finlands framtid	94
20	Statens skuldsättning	91

Höga kostnader för studier på andra stadiet aktuell fråga

De frågor som elevledamöterna skickat in fokuserade starkt på utbildningsrelaterade teman, framför allt på de avgiftsbelagda studierna på andra stadiet. Ett allmänt ämne för oro var "hur regeringen kan garantera alla unga lika möjligheter till utbildning på andra stadiet oavsett föräldrarnas ekonomiska situation"[1]. Elevledamöterna ville fråga ut regeringen om hur den vill bidra till avgiftsfri utbildning på andra stadiet[2], eftersom exempelvis familjer med små inkomster inte nödvändigtvis har råd med kostnaderna på andra stadiet"[3]. De unga uttryckte oro över att en del ungdomar tvingas avbryta studier på andra stadiet på grund av penningbrist, vilket leder till risk för utslagning[4]. I gymnasiet uppstår det kostnader bland annat för att böcker och datorer förnyas i snabb följd, medan man i yrkesskolor är tvungen att betala för exempelvis arbetskläder och arbetsredskap[5]. De unga är väl underrättade om studiekostnaderna på andra stadiet. Frågan motiverades till exempel med uppgifter från Finlands Gymnasistförbund rf som visar att det nuvarande värdet på gymnasieutbildningen fortsatt stiger (2 700 €).[6]

Vissa elevledamöter hade egna förslag till lösningar för att få ner studiekostnaderna. Det används en hel del elektroniska läroböcker vars moms är 24 procent, medan skatten på tryckta läroböcker endast är 10 procent. En fråga gällde "om regeringen kan sänka moms på elektroniska läroböcker"[7]. En frågeställare ville veta "om företagsstöd som bedömts som onyttiga eller rentav skadliga kan användas till utbildning, som det de senaste åren har skurits ned kraftig i"[8].

Till utbildningskostnader anknöt också frågor med fokus på att unga tvingas flytta hemifrån. Regeringen utfrågades om "hur det i Finland säkerställs att också unga som bor utanför tillväxtcentra får tillgång till utbildning på andra stadiet utan att behöva resa oskäligt långt eller flytta hemifrån"[9]. Å andra sidan är boendet dyrt i huvudstadsregionen[10]och det frågades "hurdant stöd staten skulle kunna erbjuda en ung person som är tvungen att flytta till en annan ort på grund av studier”[11].

1 Anna Vellonen, Kesämäen koulu, Villmanstrand
2 Laura Loikas, Kilonpuiston koulu, Esbo
3 Jere Turunen, Pielisjoen koulu, Joensuu
4 Petra Leppälä, Teuvan yhtenäiskoulu, Östermark
5 Josefiina Kause, Meri-Porin yhtenäiskoulu, Björneborg
6 Kristian Malmi, Länsi-Porin koulu, Björneborg
7 Zoraiz Saram, Kilonpuiston koulu, Esbo
8 Aaro Niinistö, Hämeenlinnan Yhteiskoulu, Tavastehus
9 Emilia Ruokolainen, Poikolan koulu, Juga
10 Julietta Nylund, Porolahden peruskoulu, Helsingfors
11 Emmi Ståhlberg, Lucina Hagmanin koulu, Karleby

Elevledamöterna uttryckte oro över att nivåskillnaderna ökar

Elevledamöterna uttryckte oro över att skillnaderna i nivå mellan eleverna ökar och att studieresultaten går från den ena ytterligheten till den andra. "Skillnader finns inte bara mellan flickor och pojkar, utan också föräldrarnas utbildningsbakgrund inverkar på resultaten. Därför frågades det "vilka åtgärder Finlands regering avser att vidta för att nivåskillnaderna mellan eleverna ska jämnas ut"[12]. De försämrade resultaten i Pisaundersökningarna ingav oro: "Besparingarna i utbildningen har enligt en utredning som begärts av riksdagen lett till ökade skillnader i utbudet på utbildning"[13]. De unga ville veta "med vilka metoder det också i framtiden garanteras en avgiftsfri utbildning med jämn kvalitet för alla elever och studerande runtom i Finland"[14]. De var intresserade av kommunsammanslagningarnas inverkan på skolornas framtid och i synnerhet på små kommuner och skolor[15].

Hotbilder som upplevs av de unga var åter starkt framme

Elevledamöterna tog i sina frågor upp ett flertal hotbilder mot samhället såsom växande skillnader mellan medborgarna och problem relaterade till människorättsfrågor. En del av invandrarna löper risk att marginaliseras på grund av rasism, fördomar och bristande språkkunskaper, och vi har inte längre råd att misslyckas med integrationen[16]. Det frågades "vilka åtgärder regeringen avser att vidta för att förbättra situationen för unga med invandrarbakgrund"[17] och "hur unga asylsökande bättre ska kunna integreras bland finländska ungdomar"[18]. De unga förstår vikten av fortsatta studier och lyfte fram tanken på "hur de unga med mångkulturell bakgrund som har gått i skola oftare ska kunna få studieplats vid högskolor"[19].

12 Erica Ojansivu, Eurajoen Yhteiskoulu, Euraåminne
13 Nelli Toivonen, Laihian Peruskoulu, Laihela
14 Alma Niskanen, Kuopion Steinerkoulu, Kuopio
15 Leevi, Lehtovaara, Koskenseudun yläaste, Koski
16 Pauli Puhakka, Sompion koulu, Kervo
17 Fatima Abdihakim Aden, Kaukajärven koulu, Tammerfors
18 Linda Sundqvist, Sibbo ungdomsfullmäktige, Sibbo
19 Raman Kaur, Vesalan peruskoulu, Helsingfors

Till innehåll

Elevledamot Jasna Siven

Elevledamöterna, som var bekymrade över de mänskliga rättigheterna, undrade varför Finland fortfarande har en translag[20] som för juridiskt fastställande av könstillhörighet kräver myndighet, medicinsk utredning och steriliserings[21]. När ska Finland ändra translagen i överensstämmelse med de internationella människorättskonventionerna[22]och varför släpar reformerna i Finland efter de övriga nordiska länderna[23]? Elevledamöterna hänvisade också till ett medborgarinitiativ för eutanasi som undertecknats av 63 000 finländare och frågade om ministrarna är redo att rösta för att tillåta eutanasi[24].

Svar efterlystes på plastproblemet

Ett annat tema som var starkt framme var hotbilder relaterade till klimatförändringen och miljöföroreningen. Det ställdes många frågor i synnerhet om att ersätta icke nedbrytbara och problematiska plastmaterial med miljöbättre alternativ. Därför fick ministrarna frågan "vad Finland har gjort och avser att göra i framtiden för att minska förbrukningen av plast"[25]. De unga föreslog till exempel ersättning av plast med olika träbaserade material[26]. Det uttrycktes intresse för hur Finland under de kommande åren avser att avancera mot renare trafik, förnybar energiproduktion och målen i klimatavtalet från Paris[27].

Terrorism, kärnvapenkrig och inre säkerhet inger betänkligheter

Som tredje tema profilerades andra globala hotbilder och frågor som rör Finlands säkerhet. Det frågades bland annat om Finlands beredskap för att bekämpa terrorism[28]och risken för ett kärnvapenkrig mellan Förenta staterna och Nordkorea[29]. Elevledamöterna ville veta "hur regeringen bereder sig för en katastrof som kan förhindra användning av

20 Veera Uusitalo, Kaakkurin koulu, Uleåborg
21 Ada Nyman, Yläneen yhtenäiskoulu, Yläne; Noora Liikanen, Kankaisten koulu, Kangasniemi; Niklas Joukainen, Vesilahden yläaste, Vesilahti; Minka Jumppainen, Harjunrinteen koulu, Riihimäki
22 Sonja Koskinen, Kesälahden koulu, Kides; Anni Muilu, Kiviniityn koulu, Karleby; Antto Korhonen, Helsingin yliopiston Viikin normaalikoulu, Helsingfors
23 Annika Sallinen, Kaitaan koulu, Esbo
24 Josefina Koenkytö, Puistokadun koulu, Loimaa
25 Iiris Mäkelä, Myllytullin koulu, Uleåborg
26 Sofia Vuolle-Apila, Arppen koulu, Kides
27 Kalle Jäntti, Heinäsuon koulu, Ackas
28 Saana Norkko, Heinsuon koulu, Hollola
29 Akseli Manninen, Tietäväisen koulu, Tohmajärvi

Till innehåll

datorer och annan apparatur"[30]. De unga intresserade sig för "hur avskaffade infanteriminor inverkar på Finlands försvar i en krigssituation[31]". Ungdomar från Lappland uttryckte oro över att poliskonstaplar avgår med pension med den påföljden att Enontekis kommer att sakna en egen polispatrull[32].

Arbete och försörjning

Deltagarna var intresserade av regeringens åt gärder för att lindra arbetslösheten bland unga i synnerhet som ungdomsgarantin inte har visat sig vara ett tillräckligt välfungerande system[33]. Det efterlystes stabilare arbetskarriärer i stället för de allt vanligare oregelbundna visstidsanställningarna, deltidsjobben och nollavtalen[34]. Det uttrycktes oro över det höga arbetslöshetstalet och utslagningsrisken bland arbetsföra personer med funktionsnedsättning[35]. På grundval av kritiken mot aktiveringsmodellen för utkomstskyddet för arbetslösa frågades det hur regeringen i framtiden kommer att reformera modellen så att reformerna bland medborgarna ska upplevas som berättigade[36].

Elevledamöterna frågade också varför regeringens nedskärningar uttryckligen har drabbat de som har de lägsta inkomsterna, det vill säga arbetslösa, pensionärer och studerande[37]. De var bekymrade över nedskärningarna inom fortsatta studier, sammanslagningarna av branscher, uppsägningarna av lärare och minskningen av studieplatser[38]. Oro uttrycktes också över de betydande nedskärningarna i yrkesutbildningen strax efter riksdagsvalet trots löften om att det inte ska skäras i utbildningen[39]. De unga ledamöterna frågade sig hur betalningen av statsskulden inverkar på framtida beslut[40]. Som en lösning på den sjunkande nativiteten och bristen på arbetskraft föreslog de unga invandrare[41].

30 Ruusu Tölli, Nummelanharjun koulu, Nummela
31 Juho Kujansuu, Ähtärin yhteiskoulu, Etseri
32 Elmeri Kirkkala, Hetan peruskoulu, Enontekis
33 Sanni Taipale, Padasjoen yhtenäiskoulu, Padasjoki
34 Anni Riihimäki, Hyrylän yläaste, Tusby
35 Sandra Santamäki, Oppimis- ja ohjauskeskus Valtteri Onerva, Jyväskylä
36 Veikko Alakomi, Anna Tapion koulu, Pälkäne
37 Jasna Siven, Orimattilan yhteiskoulu, Orimattila
38 Valtteri Kuorilehto, Oulun normaalikoulu, Uleåborg
39 Hilja Haverinen, Orimattilan yhteiskoulu, Orimattila
40 Heini Pesonen, Frosteruksen koulu, Kärsämäki
41 Alex Borgström, Grundskolan Norsen, Helsingfors

Elevledamot Ruusu Tölli

Ministrarna besvarade elevledamöternas frågor

Elevledamot Roni Lehmuskoski

Hälsorelaterade problem och vårdreformen engagerar också ungdomar

De unga anser att barnens synvinkel borde beaktas bättre vid problem i familjerna. Att barnskyddet är överbelastat gör det svårare att få tillräckligt stöd i tid[42]. Elevledamöterna föreslog EU-samarbete kring läkemedelsavtal för att Finland ska kunna hjälpa barn som insjuknat allvarligt och i sällsynta sjukdomar[43]. De frågade hur kompetenta läkare ska kunna lockas till hälsovårdscentraler och skolor[44] och om den kommande vårdreformen ger möjligheter för skolelever att välja hälsovårdare och läkare inom både den offentliga och den privata sektorn[45].

Mögelskolor befaras hota hälsan och inlärningen

Av de orosmoment som gäller de ungas hälsa är inomhusluften och mögel i skolorna fortfarande ett av de stora problemen.[46] "Utöver hälsan äventyras också inlärningen[47]". Men enbart kommunernas resurser räcker ändå inte för att lösa problemen med inomhusluften[48]. Därför frågade de unga om regeringens åtgärder för att korrigera situationen[49] och undrade varför man inte genast börjar bygga nya skolor utan i stället resultatlöst försöker hålla gamla skolor funktionsdugliga.[50]

Konkreta åtgärder efterlyses för ökad fysisk aktivitet bland unga

Ungdomarna är fortsatt bekymrade över fysisk inaktivitet bland unga[51]. Elevledamöterna efterfrågade regeringens åtgärder för att förbättra de ungas motionsvanor[52] och för att främja avgiftsfria eller skäligt prissatta fritidsaktiviteter[53]. Bland frågorna behandlades också ungas psykiska hälsa och efterlystes lättare vårdtillgång[54]. Att det är lätt att komma över droger ansågs förorsaka många problem bland de unga, såsom utslagning och olika risker för ohälsa[55].

42 Amanda af Forselles, Koivukylän koulu, Vanda
43 Suvi Laitinen, Olarin koulu, Esbo
44 Petra Kärkkäinen, Alahärmän koulu, Härmä
45 Sauli-Matti Kirveskari, Nokianvirran koulu, Nokia
46 Suvi Heinänen, Jyväskylän normaalikoulu, Jyväskylä
47 Samia Said, Ruusuvuoren koulu, Vanda
48 Ella-Maria Viero, Laihian keskuskoulu, Vasa
49 Heidi Juutinen, Maikkulan koulu, Uleåborg
50 Maria Hyörtti, HJ. Nortamon peruskoulu, Raumo
51 Marlena Wikström, Perniön yhteiskoulu, Bjärnå
52 Pekka Aalto, Sammonlahden koulu, Villmanstrand
53 Mimmi Laakso, Turengin yhteiskoulu, Turengi
54 Kukka-Maria Rossi, Pielisjoen koulu, Joensuu
55 Jenna Kemppainen, Sydän Laukaan koulu, Laukas

Till innehåll

Diskussion kring utveckling av trafiklösningar

Ungdomsparlamentarikerna frågade om kollektivtrafiken skulle kunna göras avgiftsfri åtminstone inom huvudstadsregionen[56]. Avgiftsfri kollektivtrafik skulle locka nya användare, minska trafikstockningarna, förbättra luftkvaliteten och öka möjligheterna för människor att röra sig längre än inom sitt eget bostadsområde[57]. Dessutom ansågs det vara oskäligt dyrt att ta körkort i Finland[58].

Långa skolresor i glesbygdsområden upplevs som orättvisa

Ungdomarna frågade ministrarna "vad regeringen avser att göra för att trygga likvärdiga trafikförbindelser överallt i Finland[59]". Särskilt för unga på landsbygden kan den tid som går åt till resor öka längden på skoldagen oskäligt mycket och ställa hinder i vägen för fritidsaktiviteter. Som ett problem sågs för stort beroende av föräldrars eller kollektivtrafikens tidtabeller och att det är farligt att köra moped långa sträckor vid regn[60]. Den lag om utvidgad körrätt för unga i glesbygdsområden som riksdagen har behandlat skulle underlätta rörligheten och ge de unga möjligheter att röra sig med ett säkrare alternativ än mopedbil[61]. De undrade också var som krävs för att avlägga körkort av de som redan har körkort för mopedbil[62] och vilken körhastighet som blir tillåten genom reformen[63]. Det föreslogs "att långtradartrafiken skulle beskattas med vägtullar och att medlen skulle användas för att bredda riksväg 21 och anställa poliser för att övervaka trafiken i Enontekis"[64].

Riksdagsledamöterna följde plenum från plenisalens läktare

56 Roni Lehmuskoski, Leppävaaran koulu, Esbo
57 Timofei Borovkov, Espoonlahden koulu, Esbo
58 Sean McLoughlin, Järvenpään Yhteiskoulu, Träskända
59 Arttu Hiltunen, Iittalan yhtenäiskoulu, Iittala
60 Isa Kannisto, Petäjäveden yläaste, Petäjävesi
61 Senja Ulvinen, Ylistaron yläkoulu, Seinäjoki
62 Karoliina Leino, Raumanmeren peruskoulu, Raumo
63 Lauri Maaninka, Rukan koulu, Ruka
64 Sunna Siilasjoki, Hetan peruskoulu, Enontekis

De ungas medinflytande och demokratins livskraft

Ungdomsparlamentarikerna lyfte i sina muntliga frågor upp olika aspekter på inflytande, deltagande och politik. I en fråga om betydelsen av vallöften och om väljarnas "konsumentskydd" lyfte en av deltagarna fram oron över det demokratiska systemets tillstånd, när nonchalerande av vallöften "urholkar de vanliga medborgarnas tilltro till och förtroende för vår nations främsta demokratiska institution"[65]. Oro över medierna beteende uttrycktes i en fråga om medierna förvränger nyhetsförmedlingen om beslut[66]. För att stärka inflytandet och intresset för politiken efterlyste eleverna rent allmänt regeringens synpunkter[67] eller föreslog att ungdomars aktivitet och påverkan i sociala medier bör utnyttjas bättre[68].

De ungas möjligheter till medinflytande aktualiserades i en fråga som gällde landskapsreformen och de regionala ungdomsfullmäktigenas ställning i beslutsfattandet[69]. Det efterfrågades "hur de unga i Finland konkret kan påverka ärenden som har relevans för dem själva"[70].

Tankar kring rösträttsåldern

I frågorna påminde elevledamöterna om att "de ungas delaktighet är en av det demokratiska samhällets grundpelare"[71]. Frågeställaren motiverade en ändring av rösträttsåldern till exempel med åldersgränsen för församlingsval: man kan ansluta sig till ett parti före 18 års ålder och de unga har redan hunnit studera samhällskunskap, och dessutom ansåg hälften av presidentkandidaterna att rösträttsåldern kan sänkas[72]. Ministern tillfrågades om motivering till den nuvarande åldersgränsen[73] och ståndpunkter i fråga om sänkt rösträttsålder[74].

65 Nooa Siro, Hämeenkylän koulu, Vanda
66 Kirill Helsing, Varsikan koulu, Vasa
67 Otto Hovi, Helilän koulu, Kotka
68 Aino Huikari, Albert Edelfeltin koulu, Borgå
69 Salla Puoskari, Oriveden kaupunki/nuorisovaltuusto, Orivesi
70 Iines Manninen, Hakarinteen koulu, Raseborg
71 Anni Halminen, Porin Lyseon koulu, Björneborg
72 Anni Halminen, Porin Lyseon koulu, Björneborg
73 Austra Nykänen, Riihikallion koulu, Tusby
74 Pihla Sairanen, Mertalan yhtenäiskoulu, Nyslott

Stämningar under Ungdomsparlamentets plenidag i Riksdagshuset

Evenemang för klubbmedlemmar 6.11.2018

Hösten 2018 ordnades ett klubbevenemang på Päivälehtimuseet i Helsingfors i samarbete med museet och Opinionsnämnden för massmedier. I evenemanget deltog ett trettiotal elever från nio skolor. Dagens mål var att diskutera mediekritik och ansvarsfull journalistik. I programmet tog klubbmedlemmarna del av god journalistisk sed och fick i skolråden ge egna förslag till lösningar på anmälningar som lämnats in till Opinionsnämnden för massmedier. Evenemanget för lärare kretsade kring metoder för demokratifostran. Där diskuterades vilka metoder som bör tas fram för att integreras i undervisningen. Arbetssättet verkade intresseväckande och diskussionen efteråt tog fasta på många medierelaterade frågor som engagerat de unga.

Mokkeja yhteiskunnallisella otteella Mokki 2

Förkortningen MOK står för Monialaiset oppimiskokonaisuudet, det vill säga branschövergripande lärområden. Häftet Mokkeja yhteiskunnallisella otteella Mokki 2 innehåller åtta tips för ungdomar om sådana program.

Tematiken varierar från inflytande på olika nivåer (global, nationell politik, medier) till olika dimensioner av hållbar utveckling (klimat, mänskliga rättigheter, jämlikhet och mångfald) och till mångsidigt välbefinnande och företagsamhet. Häftet innehåller arbetsanvisningar som kan utnyttjas i skolorna när teman och innehåll i de branschövergripande lärområdena bearbetas tillsammans med eleverna. Texten är skriven av Tiina Karhuvirta. Utvecklingscentralen Lärorik har tryckt upp häftet i 2 000 exemplar.

Utskottssimuleringen Valiokuntasimulaatio (på finska)

Utskottssimuleringen är en aktiverande simuleringsmodell för demokratifostran som inkluderar eleverna och överskrider gränserna för läroämnen. Simuleringen följer i stora drag arbetet i riksdagens utskott och plenum. Eleverna behandlar ett samhällsrelaterat ämne i utskott, skriver ett betänkande och ger ett beslutsförslag. Förslagen läggs fram, debatteras och slutligen voteras det i ett plenum där alla deltar.

Utskottssimuleringen innehåller, utöver anvisningar för genomförandet, material och idévideor om ungdomsarbetslöshet, företagsamhet bland ungdomar, klimatförändringen och säkerheten samt skriftligt material om de ungas politiska rättigheter och likabehandling i utbildning. Bakgrunden till ämnena är frågor som ställts vid Ungdomsparlamentet. Simuleringen har tagits fram av Marja-Riitta Tikkala, lektor i historia och samhällslära vid skolan Padasjoen yhtenäiskoulu ja lukio. Idéerna till videorna i simuleringen har utvecklats av Marja-Riitta Tikkala, Tiina Karhuvirta och Saana Palamaa. För genomförandet står Saana Palamaa.

Materialet publiceras, uppdateras och vidareutvecklas av Lärorik. Adressen är http://bit.ly/simulaatio2018.

Sociala medier

Porolahden koulu i Helsingfors ordnade och videofilmade **Riksdagsledamöter som besöker skolan**. Videon finns på Läroriks Youtubekanal

Ungdomsparlamentets Facebooksida upprätthålls av Lärorik.

På Ungdomsparlamentets blogg publicerades 5 blogginlägg 2017 och 17 2018.

På Twitter hittar man Ungdomsparlamentet under **#nuortenparlamentti.**

Utvärdering av Ungdomsparlamentet

I de skolor där de som svarade går genomfördes Ungdomsparlamentets verksamhet som en del av elevkårens verksamhet (35 %), som klubb (32 %), under lektioner (29 %) och som ett led i en tillvalskurs (6 %). Däremot ordnades verksamheten inte som separat tillvalskurs. Dessutom hade vissa skolor ordnat verksamheten också på andra sätt (16 %), exempelvis elektroniskt, som en del av stödelevsverksamheten, tillsammans med utvalda elever eller elektroniskt i Classroom.

Av de lärare som deltog i ett evenemang för klubbledare upplevde de flesta att evenemanget var matnyttigt, och de kände att de kunde utnyttja informationen i undervisningen.

I de öppna kommentarerna uttrycktes förhoppningar att lärarevenemanget skulle vara längre och kompletteras med diskussioner tillsamman med andra lärare, exempelvis i grupper. Några lärare ville veta vad eleverna gör i utskotten och Politiker nonstop, som ordnades samtidigt.

Lärarna uppgav att de har utnyttjat erfarenheterna från Ungdomsparlamentet på olika sätt, såsom genom att använda en del av de muntliga frågorna som tema för diskussioner och projekt och genom att utnyttja Ungdomsparlamentets webbplats och ungdomarnas erfarenheter som stöd för undervisningen. Några av de svarande berättade att de tidigare hade använt plenumsimuleringen på sina lektioner och att de också kommer att införa utskottssimuleringen. En del berättade att de har fått bra material och idéer för elevkårsarbete och att de kommer att bjuda in riksdagsveteraner från sin egen ort till skolan. Ungdomsparlamentets verksamhet ansågs förankra demokrati och inflytande i elevernas liv och göra undervisningen mer intressant och varierad.

Evenemanget för journalisteleverna var i elevernas tycke allt som allt en ganska lyckad erfarenhet. Behov av utveckling fanns också, nästan en tredjedel av de svarande önskade att fler riksdagsledamöter hade varit närvarande, och det efterlystes också förhandsinformation om de deltagande politikerna. Ett förslag som framkastades var ett minister nonstop-evenemang. Både till journalistelevernas och elevledamöternas evenemang hoppades man på mer växelverkan och debatt mellan riksdagsledamöter och elever.

Den muntliga frågestunden var lyckad, tyckte de flesta svarande. Flest utvecklingsförslag kom det i fråga om längden på den muntliga frågestunden; cirka en fjärdedel av de svarande ansåg att den var för kort. Den muntliga frågestunden borde ha varit längre, ansåg man, för att det skulle ha funnits tid att behandla alla frågor på dagordningen. Att ämnena för voteringarna borde ha meddelats i förväg motiverades exempelvis med att frågan om eutanasi var en alltför stor och svår fråga att ta ställning till utan förberedelse. När frågor ställdes på svenska hade man önskat att ministrarna också hade besvarat dem på svenska.

Deltagande i Ungdomsparlamentet har enligt lärare och elever betytt följande:

De ungas intresse för samhällsfrågor och för de egna möjligheterna till inflytande har ökat.

Det har nog blivit mer socialt engagemang. Nu är politiken ännu närmare mig själv.

En fantastisk upplevelse.

Ökat intresse för och tro på möjligheterna till eget inflytande.

Ökat intresset för att bevaka politiken, beslusfattandet och sammhällsfrågor.

Plenidagen konkretiserade mycket som eleverna lär sig om sammhället, åtminstone i vår skola blev eleverna intresserade av viktiga frågor.

Demokratins procedurer har blivit en del av skolans vardag.

Inspiration i undervisningen.

Delaktighet bland unga.

Intresset växte för att påverka och för politiken rent allmänt.

En dag att minnas.

Jag har lärt mig vad politik är och jag tar saker på större allvar. Jag är också mer aktivt med i elevkårens verksamhet.

Större insikt om riksdagens verksamhet.

Jag blev mer intresserad av arbetet som riksdagsledamot.

Politiken intresserar mig allt mer och jag ser tydligare var jag står i politiken.

Jag förstår bättre riksdagsledamöternas arbete och politik.

Elevernas intresse för politiken och landets angelägenheter ökade.

Mina parlamentsdeltagare är nöjda med evenemanget och även stolta över att få vara med.

För mig väckte deltagendet intresse för att fortsatt föra fram demokratifostran i min egen undervisning. En glädje att se att deltagendet i detta betynde evenemang vann genklang i hela skolan.

Jag har börjat tänka på politiken betydligt mer. Jag har också följt nyheterna mer för att hålla mig á jour.

Möjligheten att ställa frågor till ministrar och riksdagsledamöter.

För de elever som deltog var evenemanget en fin upplevelse. De väckte uppenbart intresse för att påverka. I skolan följdes evenemanget med intresse och tidningsartikeln som en journalistelev skrev fick en gott mottagende.

Tankar om klubbverksamheten

Efter plenidagen ombads en klubb ge sina samlade synpunkter på klubbverksamheten:
Bäst utöver plenidagen var att klubben var en verkligt trevlig upplevelse, och det kunde ha pratats ännu mer politik där. Helt säkert är det förstås inte vad klubbmedlemmarna menade med att "prata politik", men eventuellt menade de sammanfattningsvis att "trevligast var att diskutera aktuella frågor med andra; höra deras åsikter som avvek en aning från mina egna. ”

Ett motiv för att delta var intresse för samhällsfrågor och man tänkte sig att deltagandet kunde underlätta inlärningen av det som ingår i samhällskunskap. Ett annat motiv var viljan att lära sig mer om politik och att bli bättre informerad om aktuella politiska frågor. En klubbmedlem var med trots att "politik inte har intresserat mig särskilt mycket, men nu är jag lite mer intresserad". Diskussionerna i klubben överraskade positivt: det var viktiga frågor och tankar som togs upp. Klubben var ett bra forum för att träffa andra likasinnade.

Klubben gav insikter om riksdagens verksamhet, detaljer om riksdagens hissar och utrikesministerns mobil, utskotten och riksdagsledamöternas arbete och allmänt om händelserna i världen och aktuella problem.

För att Ungdomsparlamentets verksamhet ska bli ännu intressantare föreslog klubbmedlemmarna att plenum kunde anordnas årligen. Klubben kunde vara ett kort tillvalsämne. Det får gärna produceras mer material och det vore bra att locka med också de unga som ännu inte är intresserade av samhälleliga ärenden. Ärenden skulle med fördel kunna tas upp på olika sätt, exempelvis kryddade med humor. Dessutom bör klubbarna få tillfälle att träffa politiker.

Ungdomsparlamentet i siffror 1998—2018

Deltagare i plenum	
elevledamöter	2189
journalistelever (cirka	1210
handledare (delvis samma)	1210
skolkompisar, vänner och släktingar (cirka 20 kontakter)	67980
Sammanlagt	72589
Klubbevenemang, cirka 14 st.	
elever (uppskattning)	560
skolkompisar, vänner och släktingar (cirka 20 kontakter)	11200
Sammanlagt	11760
Muntliga frågor cirka 180/plenum	1980
Antal deltagare i voteringar om ärenden som valts till dagordningen åren 2014, 2016 och 2018 sammanlagt cirka	4250

Summary

The activities of the Finnish Youth Parliament are intended for students in the upper level of comprehensive school. The goal of these activities is to encourage students to get involved and have their say on matters that are important to young people. The activities began in 1998.

Their aim is to inspire students to get involved in making a positive difference to things that are important to their generation.

The Youth Parliament is organised as a cooperative effort of the Parliament of Finland and Development Centre Opinkirjo. The most important forms of activity include the parliament clubs for students in 8th and 9th year, club events, and other events under topical themes relevant to society. The activities reach their climax in the annual plenary session of the Youth Parliament, organised in the form of an oral Question Time session.

In most schools, the Youth Parliament activities are the responsibility of the teacher of History and Citizenship Education. The activities usually take the form of a Parliamentary Club or as a part of the student union activities. The Youth Parliament work can also be incorporated into the curriculum. Optional courses and youth council activities are all used as the setting for Youth Parliament activities in schools and in municipalities.

The Youth Parliament is inspiring for teachers and students alike!

Club events 2017–2018

A total of four club events were organised. The themes included democracy education and young people's involvement in schools, social themes important for young people and the types of interdisciplinary learning modules containing social themes that young people would like to see in education. The theme of one of the club events was media education and responsible journalism. We pursued cooperation with various ministries (Ministry of Education and Culture and Ministry of Justice), the Union of Local Youth Councils in Finland (Allianssi), the Council for Mass Media and the Päivälehti Museum. The students' travel costs were covered by Development Centre Opinkirjo, so all the events had students from different parts of Finland. Slightly less than 200 students from approximately fifty schools participated in the events.

Activating materials 2017–2018

Three material packages were published during the season. Task package Kannattaisiko vaikuttaa? (Worth influencing?) contained instructions for preparing for a session, the Mokkeja yhteiskunnallisella otteella (Interdisciplinary learning modules with a social grip) included eight tips for interdisciplinary learning modules of interest to young people, while the third material was Valiokuntasimulaatio (Committee simulation). The simulation is a functional democracy education method involving the students and combining different subjects.

Social media

The Youth Parliament's website is located at the address Nuorteneduskunta.fi. There is a blog Nuorten Parlamentti used by the Youth Parliament and a Facebook page. Tweets were requested using the hashtag #nuortenparlamentti.

Session day of the Youth Parliament 23 March 2018

The plenary session of the Youth Parliament assembled at the Parliament Building on Friday 23 March 2018 at 12 noon. A total of 198 student representatives, 138 student journalists and 145 teachers from 146 upper comprehensive schools all around Finland attended the session.

On the session day, each student representative also learned about one of the following committees: the Grand Committee, the Legal Affairs Committee, the Transport and Communications Committee, the Education and Culture Committee, the Social Affairs and Health Committee, the Committee for the Future and the Environment Committee. Young people were introduced to the committees' duties and role in parliamentary work. However, most important were the questions asked by them and discussions with the Members of Parliament present representing the committees.

The student journalists participated in a Politiikko nonstop event in which they had the chance to ask questions from Members of Parliament. A Member of Parliament from each parliamentary group was present to answer the young people's questions.

There were three information sessions in the event arranged for teachers, in which new democracy education services were introduced: Parlamenttikierros – kokemustietoa kansanvallasta (in Finnish), Valiokuntasimulaatio (in Finnish) and Näin lakeja tehdään Suomessa website (in Finnish).

The plenary session was chaired by the Speaker of Parliament, Paula Risikko. Eleven ministers from the Government of Finland were present and answered questions from the student representatives. Of all the submitted questions, 41 had been picked for the plenum session agenda, and there was time to address 28 of these.

The topic of the first vote was whether public transport should be made free of charge. There was a tie with the votes, with 97 student representatives voting for keeping the public transport charge and another 97 for removing the charge. The topic of the second vote was whether the age limit for receiving a driving licence should be lowered to 16 years. 106 student representatives supported the current age limit of 18 years while 90 were in favour of lowering of the age limit to 16 years. The third vote concerned the legalisation of euthanasia in Finland. 53 student representatives voted for the prohibition of euthanasia and 123 for permitting it in legislation.

Young people had the chance to have their say on the plenary session agenda. About half of the questions were picked for the agenda based on a vote; the other half were selected at the Parliament. The following criteria are considered when putting the agenda together: regions (questions from each electoral district in proportion to the attending clubs), the sectors of the ministers represented, gender and language of the students presenting the questions.

The members of parliamentary clubs submitted a total of 159 questions for the plenary session.

T*he topics of the questions were divided between the ministers as follows*

Prime Minister	**8**
Minister for Foreign Affairs	**4**
Minister of Finance	**7**
Minister of the Interior	**6**
Minister of Economic Affairs	**3**
Minister of Labour	**6**
Minister of Social Affairs and Health	**1**
Minister of Family Affairs and Social Services	**23**
Minister of Local Government and Public Reforms	**1**
Minister of Transport and Communications	**12**
Minister for Foreign Trade and Development	**0**
Minister of Justice	**6**
Minister of Defence	**6**
Minister of Education	**58**
Minister for European Affairs, Culture and Sport	**4**
Minister of Agriculture and Forestry	**1**
Minister of the Environment, Energy and Housing	**13**
Total	**159**

Student journalists present questions to the Speaker of Parliament Paula Risikko

The plenary session was followed by a reception by the Speaker of Parliament for attendees of the Youth Parliament and invited guests. The reception gave the young people the opportunity for active discussion with the ministers and Members of Parliament present.

Student representatives arriving to the reception. The speaker of Parliament Paula Risikko and Secretary-General Maija-Leena Paavola

Bilaga 1. Skolor som deltog i Ungdomsparlamentet 2018 efter valkrets

Helsingin vaalipiiri

Helsingfors valkrets

Arabian peruskoulu	*Helsinki*
Aurinkorannikon suomalainen koulu	
Grundskolan Norsen	*Helsingfors*
Helsingin eurooppalainen koulu	*Helsinki*
Helsingin normaalilyseo	*Helsinki*
Helsingin ranskalais-suomalainen koulu	*Helsinki*
Helsingin Rudolf Steiner koulu	*Helsinki*
Helsingin yliopiston Viikin normaalikoulu	*Helsinki*
Porolahden peruskoulu	*Helsinki*
Puistolan peruskoulu	*Helsinki*
Vesalan peruskoulu	*Helsinki*
Åshöjdens grundskola	*Helsinki*

Uudenmaan vaalipiiri

Nylands valkrets

Albert Edelfeltin koulu	*Porvoo*
Ehnroosin koulu	*Mäntsälä*
Espoon yhteislyseon koulu	*Espoo*
Espoonlahden koulu	*Espoo*
Hagelstamska skolan	*Grankulla*
Hakarinteen koulu	*Raasepori*
Harjurinteen koulu	*Loviisa*
Haukilahden koulu	*Espoo*
Hyrylän yläaste	*Tuusula*
Hämeenkylän koulu	*Vantaa*
Härkävehmaan koulu	*Hyvinkää*
Järvenpään Yhteiskoulu	*Järvenpää*

Kaitaan koulu	*Espoo*
Karakallion koulu	*Espoo*
Karjaan yhteiskoulu	*Raasepori*
Kartanon koulu	*Järvenpää*
Kasavuoren koulu	*Kauniainen*
Kilonpuiston koulu	*Espoo*
Kirkkojärven koulu	*Espoo*
Koivukylän koulu	*Vantaa*
Leppävaaran koulu	*Espoo*
Lohjan harjun koulu	*Lohja*
Lyceiparkens skola	*Borgå*
Länsimäen koulu	*Vantaa*
Mattlidens skola	*Esbo*
Mikaelskolan	*Raseborg*
Nummelanharjun koulu	*Vihti*
Nöykkiön koulu	*Espoo*
Olarin koulu	*Espoo*
Otalammen koulu	*Vihti*
Peltolan koulu	*Vantaa*
Riihikallion koulu	*Tuusula*
Ruusuvuoren koulu	*Vantaa*
Sibbo ungdomsfullmäktige	*Sibbo kommun*
Simonkylän koulu	*Vantaa*
Sompion koulu	*Kerava*
Tapiolan koulu	*Espoo*
Urheilupuiston koulu	*Nurmijärvi*
Winellska skolan	*Kyrkslätt*

Varsinais-Suomen vaalipiiri

Egentliga Finlands valkrets

Hermannin koulu	*Salo*

Hirvikosken yhtenäiskoulu	*Loimaa*
Kosken seudun yläaste	*Koski Tl*
Laurin koulu	*Mynämäki*
Perniön yhteiskoulu	*Salo*
Puistokadun koulu	*Loimaa*
Puropellon koulu	*Turku*
Valkeavuoren koulu	*Kaarina*
Vasaramäen koulu	*Turku*
Yläneen yhtenäiskoulu	*Pöytyä*

Satakunnan vaalipiiri

Satakunta valkrets

Eurajoen yhteiskoulu	*Eurajoki*
Hj. Nortamon peruskoulu	*Rauma*
Kaarisillan yhtenäiskoulu	*Pori*
Karvian yhtenäiskoulu Opinpolku	*Karvia*
Lavian yhtenäiskoulu	*Pori*
Länsi-Porin koulu	*Pori*
Meri-Porin yhtenäiskoulu	*Pori*
Pohjanlinnan koulu	*Kankaanpää*
Porin Lyseon koulu	*Pori*
Porin suomalaisen yhteislyseon koulu	*Pori*
Raumanmeren peruskoulu	*Rauma*

Hämeen vaalipiiri

Tavastlands valkrets

Hakkalan koulu	*Hämeenlinna*
Harjunrinteen koulu	*Riihimäki*
Heinsuon koulu	*Hollola*
Hämeenlinnan yhteiskoulu	*Hämeenlinna*

Iittalan yhtenäiskoulu	*Hämeenlinna*
Keskuskoulu	*Forssa*
Lahden yhteiskoulu	*Lahti*
Orimattilan yhteiskoulu	*Orimattila*
Padasjoen yhtenäiskoulu	*Padasjoki*
Salpausselän koulu	*Lahti*
Turengin yhteiskoulu	*Janakkala*

Pirkanmaan vaalipiiri
Birkalands valkrets

Anna Tapion koulu	*Pälkäne*
Kaukajärven koulu	*Tampere*
Kämmenniemen koulu	*Tampere*
Nokianvirran koulu	*Nokia*
Oriveden nuorisovaltuusto	*Orivesi*
Pitkäjärven koulu	*Kangasala*
Sääksjärven koulu	*Lempäälä*
Tampereen yliopiston normaalikoulu	*Tampere*
Urjalan yhtenäiskoulu	*Urjala*
Vesilahden yläaste	*Vesilahti*

Kaakkois-Suomen vaalipiiri
Sydöstra Finlands valkrets

Helilän koulu	*Kotka*
Kankaisten koulu	*Kangasniemi*
Kesämäen koulu	*Lappeenranta*
Mertalan yhtenäiskoulu	*Savonlinna*
Naukion yhtenäiskoulu	*Kouvola*
Pertunmaan yhtenäiskoulu	*Pertunmaa*
Sammonlahden koulu	*Lappeenranta*

Savonlinnan normaalikoulu	*Savonlinna*
Valkealan yläkoulu	*Kouvola*
Virolahden yläaste	*Virolahti*

Savo-Karjalan vaalipiiri
Savolax-Karelens valkrets

Arppen koulu	*Kitee*
Kesälahden koulu	*Kitee*
Kuopion steinerkoulu	*Kuopio*
Minna Canthin koulu	*Kuopio*
Pielisjoen koulu	*Joensuu*
Poikolan koulu	*Juuka*
Tietäväisen koulu	*Tohmajärvi*
Waltterin koulu	*Varkaus*

Vaasan vaalipiiri
Vasa valkrets

Alahärmän yläkoulu	*Kauhava*
Jaakko Ilkan koulu	*Ilmajoki*
Juhani Vuorisen koulu	*Kannus*
Kiviniityn koulu	*Kokkola*
Laihian keskuskoulu	*Laihia*
Lucina Hagmanin koulu	*Kokkola*
Nurmon yläaste	*Seinäjoki*
Seinäjoen lyseo	*Seinäjoki*
Soinin yhtenäiskoulu	*Soini*
Teuvan yhtenäiskoulu	*Teuva*
Variskan koulu	*Vaasa*
Ylistaron yläkoulu	*Seinäjoki*
Ähtärin yhteiskoulu	*Ähtäri*

Keski-Suomen vaalipiiri
Mellersta Finlands valkrets

Jyväskylän Normaalikoulu	*Jyväskylä*
Lievestuoreen koulu	*Laukaa*
Oppimis- ja ohjauskeskus Valteri, Onerva	*Jyväskylä*
Petäjäveden yläaste	*Petäjävesi*
Saarijärven Keskuskoulu	*Saarijärvi*
Sydän-Laukaan koulu	*Laukaa*
Tikkakosken yhtenäiskoulu	*Jyväskylä*
Viitaniemen koulu	*Jyväskylä*

Oulun vaalipiiri
Uleåborgs valkrets

Frosteruksen koulu	*Kärsämäki*
Kaakkurin Koulu	*Oulu*
Kempeleen kirkonkylän yhtenäiskoulu	*Kempele*
Maikkulan yhtenäiskoulu	*Oulu*
Myllytullin koulu	*Oulu*
Oulun kansainvälinen koulu	*Oulu*
Oulun normaalikoulu	*Oulu*
Raumankarin koulu	*Kalajoki*
Ritaharjun koulu	*Oulu*
Rukan koulu	*Kuusamo*
Utajärven koulu	*Utajärvi*
Ylikylän yhtenäiskoulu	*Kempele*

Lapin vaalipiiri
Lapplands valkrets

Hetan peruskoulu	*Enontekiö*
Korkalovaaran peruskoulu	*Rovaniemi*

Bilaga 2. Program för Ungdomsparlamentets plenum 23.3.2018

8.00–10.00	*Ankomst och anmälan*
8.00–10.30	*Frukost i kaféet, Riksdagshuset*
9.45–11.15	*Politiker nonstop: journalisteleverna ställer frågor till ledamöter*
10.00–10.45	*Elevledamöterna i utskott*
10.15–11.15	*Möte för klubbledarna*
11.00–11.30	*Övningar till elevledamöterna i plenisalen*
11.30–12.00	*Paus*
11.30–12.00	*Gästerna anländer*
12.00–13.00	*Ungdomsparlamentets plenum*
13.05–14.30	*Talmannens mottagning i Rikssalen*
14.30–	*Eventuella träffar med riksdagsledamöter*
17.00	*Riksdagshuset stängs*

Text: Kristiina Hakala & Tiina Karhuvirta, Niika Malm (Evenemang för klubbmedlemmar 14.3.2017)
och Petra Hulsi & Tiina Karhuvirta (Frågor till plenum)
Bilder: Hanne Salonen / Riksdagen och Ida Pimenoff (s. 24)
Tabeller: Tiina Karhuvirta
Översättning och summary: Semantix Finland Oy
ISSN 2323-9522 (webbpublikation)